

Praha, 19. listopadu 2019

Národní ústav pro autismus, z.ú. (NAUTIS) apeluje na Ministerstvo zdravotnictví ČR v souvislosti s potřebou změny vyhlášky o stanovení zdravotní způsobilosti k řízení motorových vozidel, která v současné podobě neumožňuje osobám s poruchami autistického spektra (PAS) žádat o řidičské oprávnění.

Na Národní ústav pro autismus, z.ú. (NAUTIS) se obrací stále větší množství osob, především pak osob PAS, s žádostí o vysvětlení či nápravu současného stavu. NAUTIS vypracoval připomínku žádající změnu příslušné vyhlášky, jež by osobám s PAS umožňovala individuální posouzení v rámci odborného vyšetření tak, jak je tomu například i u jiných duševních poruch. Tuto připomínku jsme v roce 2018 zaslali Ministerstvu zdravotnictví ČR a v roce 2019 Vládnímu výboru pro osoby se zdravotním postižením. Znění vyhlášky i přes tyto snahy zůstává beze změn.

Vyhláška č. 72/2011 Sb. považuje pervazivní vývojové poruchy, kam spadají i poruchy autistického spektra (PAS), za „*nemoci, vady nebo stavy způsobující duševní poruchy vylučující zdravotní způsobilost k řízení motorových vozidel.*“ Takové ustanovení považuje NAUTIS za diskriminační a nesystémové z následujících důvodů: Pervazivní vývojové poruchy jsou souhrnným označením pro celou řadu velmi nehomogenních neuropsychiatrických diagnóz včetně diagnóz řazených mezi poruchy autistického spektra (F 84.0, F84.1, F84.5). Poruchy autistického spektra se projevují v oblastech sociální interakce, komunikace a specifickými repetitivními vzorci chování nebo úzce vymezenými zájmy. PAS jsou velmi širokou diagnostickou kategorií a zahrnují i mírné varianty poruch, u kterých nemusí být narušeny funkce, jež jsou z hlediska schopnosti řídit motorová vozidla stěžejní. Žádná z částí dopravně psychologického vyšetření – tj. psychická výkonnost z hlediska kvantity a kvality intelektu, pozornosti, senzomotorické reaktivity a koordinace, paměti apod. (viz §18c vyhlášky č. 31/2001 Sb. o řidičských průkazech a o registru řidičů) – nespadá sama o sobě do definičních znaků, které jsou nutné pro stanovení diagnózy PAS. Neznamená to, že některé osoby s PAS nemusí mít s řízením obtíže. Avšak pokud se určité deficity ve vztahu k psychickým charakteristikám relevantním pro řízení u jedince vyskytují, mohou je lidé s PAS kompenzovat uplatněním silných stránek, díky kterým dokážou fungovat lépe než běžná populace (Porter, 2011). V každém případě by měli mít lidé s PAS právo na individuální posouzení.

Americká studie (Curry et al., 2017) potvrzuje, že dvě třetiny žadatelů s PAS bez poruch intelektu (nejčastěji lidé s tzv. Aspergerovým syndromem) řidičské oprávnění získají. Také v České republice mnozí lidé s PAS řidičská oprávnění mají, někteří jsou i profesionálními řidiči. Současná vyhláška tak nejvíce dopadá na nové žadatele, kterým komplikuje volbu učebních oborů a výrazně je limituje ve snaze o začlenění do běžné společnosti a na trh práce.

Správnou nápravou tohoto stavu je jednoduchá úprava znění části VII. vyhlášky č. 72/2011 Sb., a totiž přesunutí g) *pervazivních vývojových poruch* ze Skupiny 1 (= „vylučující zdravotní způsobilost k řízení motorových vozidel“) do Skupiny 2 (= „lze žadatele nebo řidiče uznat za zdravotně způsobilého k řízení motorového vozidla pouze na základě závěrů odborného vyšetření“).

Zdroje: Curry A. E., Yerys B.E., Huang P., Metzger K.B., Longitudinal study of driver licensing rates among adolescents and young adults with autism spectrum disorder. *Autism*, 4, 2017. Porter E., *Handbook of Traffic Psychology*, Academic Press, 2011, s. 327.

Další užitečné odkazy: www.autismspeaks.org/science/science-news/autism-and-driving-study-opens-research-unmet-needs-adults www.carautismroadmap.org/driving-and-asd-determiningreadiness/ injury.research.chop.edu/blog/posts/driving-teensautism#.WPrpXtLyhPY well.blogs.nytimes.com/2012/03/27/the-challenge-of-driving-with-aspergers/?_r=1 journals.sagepub.com/doi/10.1177/1362361317699586

Kontakt pro média:

NAUTIS

Mgr. Linda Skarlandtová
Koordinátorka PR a osvěty

Středisko pro rozvoj a vnější vztahy
Národní ústav pro autismus, z.ú. (NAUTIS)
V Holešovičkách 593/1A
182 00 Praha 8
Mobil: 774 681 727

www.nautis.cz

www.facebook.com/nautis.cz